

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/7/2022
Identifikačné číslo spisu:	2107233572
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2107233572.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne J. J. W., narodenej XX. H. XXXX, C., P. S. XXXX/XX, zastúpenej splnomocnenkyňou Advokátska kancelária MAJLING & NINČÁK, s.r.o., Bratislava, Palárikova 14, IČO: 35 960 728, proti žalovaným 1/ F. A., narodenej XX. Y. XXXX, C., W. XXX/XX, C.. Č.. Ú. N. M. C. Y.P. B. N. - E. a 2/ TRIER s.r.o., Trnava, Mikovíniho 10, IČO: 36 817 601, zastúpenej splnomocnenkyňou Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., Trnava, Hlavná 31, IČO: 36 865 281, o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 14C/155/2007, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 18. januára 2022 sp. zn. 23Co/20/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej 1/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Trnava (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 6. apríla 2016 č. k. 14C/155/2007 - 360 zamietol žalobu v časti požiadaviek žalobkyne na určenie neplatnosti I. notárskej zápisnice z 10. októbra 2007 č. Nz 40440/2007, N 565/2007, NCRI 40148/2007, napísanej JUDr. Petrom Opatovským, notárom v Trnave (ďalej tiež len „notárska zápisnica“) o vyhlásení osôb povinných o uznaní dlhu a súhlase s exekúciou podľa § 41 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a vyhlásení o prijatí tohto záväzku osobou oprávnenou; II. vyhlásenia žalobkyne ako ručiteľa a povinnej osoby č. 2 o bezvýhradnom a neodvolateľnom súhlase v prípade nesplnenia svojho záväzku voči osobe oprávnenej s tým, aby sa notárska zápisnica stala vykonateľným titulom pre exekúciu podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku na celý jej hnutelný a nehnuteľný majetok, uvedený vo vyhlásení príkladným výpočtom a to až do výšky nesplatennej časti dlhu s prípadným príslušenstvom; III. ručiteľského vyhlásenia žalobkyne z 10. októbra 2007, obsiahnutého v notárskej zápisnici, v ktorom prehlásila, že uspokojí pohľadávku oprávnenej ako

veriteľa vo výške istiny 3.400.000 Sk, vyplývajúcu zo zmluvy o pôžičke z rovnakého dňa alebo nesplatený zostatok dlhu, ak takúto pohľadávku neuspokojí žalovaná 1/ ako povinná osoba č. 1 a IV. Zmluvy o pôžičke uzavretej 10. októbra 2007 na sumu pod III. zhora medzi veriteľom v osobe žalovanej 2/ a dlžníkom v osobe žalovanej 1/. V časti požiadaviek žalobkyne na určenie neplatnosti V. ručiteľského vyhlásenia žalobkyne z 10. októbra 2007 o tom, že uspokojí v plnom rozsahu záväzkov žalovanej 1/ v sume 3.400.000 Sk (112.859,32 €) voči žalovanej 2/ (ďalej tiež len „ručiteľské vyhlásenie“), VI. dohody uzatvorenej rovnaký deň v notárskej zápisnici medzi žalobkyňou ako ručiteľom a povinnou osobou č. 2 a žalovanou 1/ ako dlžníkom a povinnou osobou č. 1, na základe ktorej ručiteľ výslovne prehlásil, že preberá na seba povinnosti dlžníka, vyplývajúce zo zmluvy o pôžičke v notárskej zápisnici voči žalovanej 2/ ako oprávnenej osobe a v ktorej sa zaviazal uspokojiť pohľadávku oprávnenej osoby, ak túto nesplní dlžník (ďalej tiež len „dohoda o prevzatí povinností dlžnícky“) a VII. vyhlásenia žalobkyne o uznaní svojho záväzku vyplývajúceho z ručiteľského vyhlásenia v sume 3.400.000 Sk čo do dôvodu i výšky (ďalej tiež len „uznanie dlhu“) potom žalobe vyhovel (čiže právne úkony uvedené zhora a aj v rozsudku súdu prvej inštancie pod rímskymi číslicami V. až VII. určil za neplatné) a napokon rozhodnutie o trovách konania vyhradil samostatnému uzneseniu, majúcemu byť vydanému po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

2. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ust. § 3 ods. 1, § 35 ods. 2, § 37 ods. 1, §§ 39, 39a, 40a, 49a a 488, § 531 ods. 1 až 3, §§ 546, 558 a 657 a § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „OZ“), § 3 ods. 3 a § 46 ods. 1 zákona SNR č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších zmien a doplnení (notárskeho poriadku) a § 80 písm. c/ a § 134 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež len „OSP“); vecne potom záverom o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovaných určeníach tam, kde žalobu zamietol a naopak o existencii takéhoto záujmu a tiež o dôvodnosti požiadaviek uplatnených žalobou vo zvyšku. Pokiaľ šlo o určenie neplatnosti ručiteľského vyhlásenia, tam podľa neho dôvodom neplatnosti úkonu (pre rozpor so zákonom aj s dobrými mravmi) bolo preukázané urobenie žalobkyňou vyhlásenia (u notára, ktorý notársku zápisnicu spísal) ešte pred odovzdaním žalovanej 1/ peňazí, reprezentujúcich pôžičku, zo strany zástupcu žalovanej 2/ a keďže u zmluvy o pôžičke ide o reálny a nie konsenzuálny kontrakt (pri ktorom zmluva o pôžičke vzniká až odovzdaním predmetu pôžičky a nie už dohodou zmluvných strán o podstatných náležitostiach zmluvy), ručiteľským vyhlásením mal byť takto zabezpečený v rozhodnom čase ešte neexistujúci záväzok. Tento úkon navyše žalobkyňa urobila za stavu vedomosti žalovanej 1/ o neschopnosti pôžičku vrátiť a nedostatku jej úmyslu splniť dlh, za čo bola v trestnom konaní súdu prvej inštancie sp. zn. 2T/35/2009, završenom v konaní Krajského súdu v Trnave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) sp. zn. 6To/131/2010 uznaná vinnou z obzvlášť závažného zločinu podvodu. Pri dohode o prevzatí povinností dlžnícky šlo o bližšie nešpecifikovanú a neurčitú dohodu v rozpore s §§ 531 a 533 OZ, pretože tu nemohlo ísť o prevzatie dlhu (na ktoré by sa vyžadovala náhrada pôvodnej dlžnícky novou, o taký prípad však pre podmienenie nástupu povinnosti žalobkyne nespĺnením dlhu žalovanou 1/ nešlo) a ani o úmysel žalobkyne pristúpiť do už existujúceho záväzkového vzťahu medzi žalovanými v pozícii spoludlžnícky (keďže v takom prípade by mal byť právnym následkom dohody vznik solidarity dlžníkov, vylučovaný povahou dojednávania, podmieňujúceho povinnosť žalobkyne nespĺnením dlhu žalovanou 1/) a do tretice neobstála ani obrana žalovanej 2/, založená na potrebe posudzovania dohody o prevzatí povinností dlžnícky podľa § 256 OSP, resp. § 558 OZ (v prvom prípade preto, že ide len o procesné ustanovenie, týkajúce sa sukcesie a samo žiaden prechod práv či povinností neumožňujúce, ale slúžiace len na vykonanie rozhodnutia voči inej osobe a/alebo v prospech inej osoby než tej, ktorá je uvedená v exekučnom titule; v druhom potom podobne ako u dohôd podľa §§ 531 a 533 OZ pre obligatórnosť písomnej formy úkonu a tu navyše aj charakter uznania ako jednostranného vyhlásenia dlžníka adresovaného veriteľovi, z čoho však ničomu písomná dohoda v notárskej zápisnici nezodpovedala). Napokon u uznania dlhu ide o samostatný zabezpečovací inštitút, zakladajúci právnu domnienku existencie dlhu v čase jeho uznania (nie teda nový právny titul záväzku) a zlepšujúci pozíciu veriteľa (presunom dôkazného bremena na dlžníka), v tomto prípade však taký úkon musel zdieľať osud záväzku prevzatého ručiteľským vyhlásením, ktorý ale platne nevznikol a preto aj tu bol namieste záver o absolútnej neplatnosti úkonu pre jeho rozpor so zákonom.

3. Odvolací súd v poradí prvým rozsudkom v tejto veci z 26. februára 2018 sp. zn. 23Co/6/2017 na odvolania žalobkyne aj žalovanej 2/ (z ktorých inak v úvodnej časti rozsudku zmienil len odvolanie žalovanej 2/ - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i viacerých neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) potvrdil (ako celok, teda s evidentným vysporiadaním sa výrokom a aj odôvodnením rozsudku s oboma odvolaniami) a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Nad rámec stotožnenia sa aj s dôvodmi uvedenými v potvrdzovanom rozsudku už na doplnenie prakticky len zdôraznil tie pasáže z argumentácie súdu prvej inštancie, ktoré považoval za kľúčové (na podporu rozhodnutia ako v časti zamietajúcej žalobu tak i tam, kde naopak súd prvej inštancie žalobe vyhovel).

4. Tento rozsudok ale najvyšší súd na dovolanie žalovanej 2/ uznesením z 26. septembra 2020 sp. zn. 3Cdo/107/2018 v napadnutej časti (potvrdzujúcej rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej čo do vyhovenia žalobe a v časti trov konania) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie pre praktické stotožnenie sa s argumentáciou dovolateľky, podľa ktorej tu šlo o prípad závislosti rozsudku odvolacieho súdu (v dovolaní napadnutej časti) od riešenia dovolacím súdom dosiaľ neriešených právnych otázok (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), ktoré aj podľa názoru dovolacieho súdu (v zhode s názorom žalovanej 2/) neboli vyriešené správne. Na odôvodnenie takéhoto svojho rozhodnutia dovolací súd uviedol (popri citácii ustanovení § 2 ods. 3, § 36 ods. 1 vety prvej, ods. 2 vety prvej a ods. 4, § 40a prvých dvoch viet, §§ 49a a 51, § 122 ods. 1 vety prvej a ods. 2 vety prvej, §§ 489, 491, 492, 546 a 552, § 151c ods. 2, § 558 vety prvej, § 572 ods. 1 a § 853 ods. 1 OZ) konkrétne toto (citované z tzv. kasačného uznesenia) :

„Všeobecne :

25. Občianske právo (s ďalším adjektívom „hmotné“, ktorého základným a takpovediac ťažiskovým právnym predpisom je práve Občiansky zákonník) je v rámci tradičného delenia práva na súkromné a verejné považované za súčasť práva súkromného, ktoré je ovládané zásadou, podľa ktorej to, čo nie je výslovne zakázané, je dovolené. Vyjadrenie tejto zásady našlo zhodu okolností miesto v celkom rovnako číselne označenom ustanovení (nech aj v jednom prípade paragrafu a v druhom ústavného článku) OZ i Ústavy Slovenskej republiky (v tejto súvislosti porovnaj najmä prvú časť čl. 2 ods. 3 ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a jedného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, znejúcu tak, že každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané) a jeho logickým vyústením je možnosť účastníkov občianskoprávných vzťahov upraviť si svoje práva a povinnosti aj odchyľne od zákona, samozrejme pri rešpektovaní tej zákonnej požiadavky, že takéto odchylné dojednanie zákon výslovne nezakázal a zároveň tu nejde ani o záujem účastníkov na odchýlení sa od takej zákonnej úpravy, u ktorej z jej povahy vyplýva jej kogentný (kategorický a odchylné dohody nepripúšťajúci) charakter (akú povahu majú spravidla ustanovenia OZ o požiadavkách na formu niektorých úkonov, ich náležitosti a pod.).

K ručiteľskému vyhláseniu :

26. Pri nižšími súdmi konštatovanej neplatnosti ručiteľského vyhlásenia žalobkyne a nesúhlase dovolateľky s takýmto záverom i argumentáciou použitou na jeho podporu ide o spor o vyriešenie otázky možnosti platného prevzatia ručiteľského záväzku, majúceho zabezpečiť takú pohľadávku, ktorá síce vznikne v rovnaký deň, v ktorý dôjde aj k ručiteľskému vyhláseniu, avšak (z pohľadu chronológie jednotlivých právnych úkonov) pred vznikom záväzku, ktorý má zabezpečiť. Podotázkami k takejto otázke, taktiež predostretými dovolaním v prejednávanej veci, sú potom a/ otázka významu poradia úkonov, o ktorých je reč (opäť sa žiada pripomenúť, že urobených v rámci jedného a toho istého dňa a dokonca - ako to vyplýva z nikým nespochybnených skutkových zistení súdu prvej inštancie - s relatívne krátkym časovým odstupom na tom istom mieste a pri súhlase všetkých zúčastnených o urobení takých úkonov súčasťou notárskej zápisnice) a pre prípad odpovede o významnosti poradia b/ otázka možnosti zabezpečenia ručením i pohľadávky majúcej vzniknúť len v budúcnosti. Treťou v tejto

časti položenou otázkou je potom otázka možnosti vyvodenia z jedného a toho istého dôvodu, ktorý je zákonom kvalifikovaný ako dôvod relatívnej neplatnosti právneho úkonu (s potrebou dovolania sa neplatnosti tým, kto je úkonom dotknutý) aj neplatnosti absolútnej (v tomto prípade s povinnosťou prihladnutia na ňu súdom z tzv. úradnej povinnosti).

27. Východiskom pre korektné (tu rozumej objektívne uspokojivé) zodpovedanie prvej z otázok zhora je to, že tzv. právnické počítanie času sa (prinajmenšom pokiaľ ide o oblasť práva súkromného) od bežného (prirodzeného) počítania líši tým, že za základnú a už ďalej nedeliteľnú časovú jednotku (mieru) považuje deň (tu porovnaj Občianske právo hmotné, Ján Lazar a kolektív, IURA Edition, Bratislava 2006, Tretie doplnené a prepracované vydanie, I. zväzok, str. 195). Pri takejto konštrukcii však u právnych úkonov urobených v jeden deň nemôže mať poradie, v akom došlo k ich urobeniu, žiaden právny význam (samozrejme pri vzájomnej previazanosti úkonov len za predpokladu ich platnosti a platného vzniku nimi zakladaných záväzkov), nakoľko z tohto uhla pohľadu rozhodujúcim by mohol byť len časový rozostup (medzi jednotlivými úkonmi) presahujúci vyššie definovanú základnú časovú jednotku.

28. Aj keby práve uvedené platilo nemalo, je tu úprava zabezpečovacieho inštitútu ručeniu najbližšieho (tu porovnaj úpravu z ustanovenia § 572 ods. 1 OZ pod 22. zhora), teda záložného práva (v tomto prípade inak bez ohľadu na obligačno-právny charakter ručenia a vecno-právny charakter záložného práva ako jedného z vecných práv k cudzím veciam), ktorá pripúšťa platné zriadenie záložného práva aj za účelom zabezpečenia takej pohľadávky, ktorá v čase zriaďovania záložného práva ešte neexistuje a to buď preto, že je síce nepochybné, že vznikne, ale sa tak má stať až v budúcnosti, alebo dokonca vôbec nie je zrejmé, či vznikne, keď vznik pohľadávky je tu závislý na splnení podmienky (z povahy veci odkladacej, nakoľko rozvázovacie podmienky slúžia len na zmeny alebo zánik práv už vzniknutých). Ak úprava žiadneho z inštitútov zabezpečenia záväzkov v rámci piateho oddielu prvej hlavy ôsmej časti OZ (§§ 544 až 558 OZ) bližšie vymedzenie pohľadávok súčich na zabezpečenie nerieši, resp. v niektorých prípadoch ani nehovorí o pohľadávke, ale o jej významovom protiklade v podobe povinnosti či dlhu, musí byť logicky vylúčené aj naplnenie zákonnej požiadavky na výslovný zákaz odchylnej úpravy (tu rozumej na zákaz zabezpečenia ručením pohľadávky majúcej vzniknúť až potom, čo dôjde k dohode o takejto forme zabezpečenia a k samotnému vyhláseniu ručiteľa, predpokladanému ustanovením § 546 OZ). To všetko platí za stavu, ak nielen väčšia podrobnosť a prepracovanosť úpravy záložného práva, ale tiež jeho už vyššie spomínané najväčšie priblíženie (spomedzi zabezpečovacích prostriedkov) ručeniu, možnosť zabezpečenia ním aj záväzku ešte len majúceho vzniknúť (teda v čase zriaďovania zabezpečenia neexistujúceho) a (v neposlednom rade) i koncept občianskeho práva ako časti práva súkromného sú tu už od čias tej zmeny OZ, ktorá doň priniesla (o. i. a navzdory existencii neskorších parciálnych zmien v úprave) aj základ dnešnej úpravy vecných i záväzkových práv (v tejto súvislosti porovnaj predovšetkým čl. I body 4, 65 a 109 v spojení s čl. III zákona č. 509/1991 Zb., ktorým sa mení, dopĺňa a upravuje Občiansky zákonník a v ich rámci okrem ustanovení už citovaných vyššie tiež pôvodný § 151b ods. 5 O. z. v znení účinnom od 1. januára 1992, podľa ktorého záložné právo možno zriadiť aj na zabezpečenie záväzku, ktorý vznikne v budúcnosti alebo ktorého vznik závisí od splnenia podmienky).

29. Oboje už uvedené v prechádzajúcich dvoch odsekoch musí mať za následok neudržateľnosť právneho názoru o neplatnosti ručiteľského vyhlásenia pre rozpor so zákonom (§ 39 OZ) aj nebyť nutnosti stotožnenia sa tiež s tou dovolacou námietkou žalovanej 2/, že žiaden z nižších súdov neposkytol (v rámci odôvodňovania jedným aj druhým rozhodnutia v neprospech neskoršej dovolateľky) uspokojivú odpoveď, ako (a či vôbec nejako) by v prípadoch druhovo totožných s tým v prejednávanej veci mohol veriteľ docieľiť zabezpečenie svojej pohľadávky ako bez rizika neskoršieho namietania neplatnosti úkonu, ktorým sa zabezpečenie zriadi, tak aj bez týmto účastníkom subjektívne zjavne ešte intenzívnejšie vnímaného rizika v podobe vydania sa ním dlžníkovi po reálnom odovzdaní peňazí bez aspoň nejakej formy zabezpečenia návratnosti dlhu napospas (čím treba rozumieť rozumnú odpoveď na evidentne sa ponúkajúcu otázku, akými právnymi prostriedkami by bolo možné po odovzdaní peňazí reprezentujúcich pôžičku dlžníkovi vplývať na takúto osobu aj ručiteľa, aby v takomto čase zabezpečili splnenie záväzku na vrátenie pôžičky).

30. Aj názor o absolútnej neplatnosti ručiteľského vyhlásenia pre dopustenie sa dlžníčkou (žalovanou 1/) na ručiteľke (žalobkyni) podvodu, posúdené ako rozpor s dobrými mravmi, bol výsledkom prinajmenšom neúplného právneho posúdenia veci, keď opomínal, že podvodné počínanie osoby primárne povolanej k splneniu dlhu voči veriteľke (žalovanej 2/), za ktoré bola dlžníčka tiež uznaná vinnou a odsúdená v trestnom konaní, vykazovalo znaky uvedenia ručiteľky aj veriteľky do omylu, ten však podľa platnej úpravy je len dôvodom relatívnej neplatnosti právneho úkonu, podmienenej dvomi skutočnosťami, z ktorých tou prvou je urobenie úkonu konajúcou osobou v omyle vychádzajúcim zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca a druhou vyvolanie omylu (úmyselne alebo aj len z nedbanlivosti) osobou, ktorej bol právny úkon určený či prinajmenšom uzrokovanie s existenciou omylu na strane tejto osoby. Pretože ale u ručiteľského vyhlásenia žalobkyne by šlo usudzovať nanajvýš na splnenie prvého z práve uvedených predpokladov neplatnosti úkonu pre omyl, mimo akúkoľvek pochybnosť tu ale nebol splnený predpoklad druhý (keď osobou, ktorej je ručiteľské vyhlásenie určené, nikdy nie je dlžník, ale veriteľ a pri konštrukcii skutkovej podstaty neplatnosti podľa § 49a OZ by tak osobou uvádzajúcou žalobkyňou do omylu alebo s omylom uzrokovanou musela byť žalovaná 2/ a nie žalovaná 1/), právny význam by tu nemohlo mať (z pohľadu uvažovania o úspechu žaloby o neplatnosť ručiteľského vyhlásenia) ani zakotvenie (zákomom) možnosti dovolať sa neplatnosti úkonu podľa § 49a OZ tým, kto je takýmto úkonom dotknutý (ktoré postavenie by pre nesporné možné ohrozenie majetku žalobkyne požiadavkami žalovanej 2/ voči nej, prislúchalo aj tejto strane sporu).

31. Za takejto situácie ale argumentácia najmä odvolacieho súdu bola vnútorne protirečivou a opäť nešlo inak, než súhlasiť s dovolateľkou, že neposkytla dostatočne zrozumiteľné zaujatie stanoviska k problému pomeru medzi uplatniteľnými dôvodmi relatívnej a absolútnej neplatnosti právnych úkonov, k súvisiacemu problému subjektov legitimovaných úspešne sa domôcť relatívnej neplatnosti právneho úkonu pre omyl a napokon (do tretice) aj k problému, či za dôvod neplatnosti právneho úkonu, predstavovaný rozporom úkonu s dobrými mravmi, možno považovať aj počínania kvalifikované v zákone (čo do právnych následkov) inak, alebo v takomto prípade (rozumej pri rozpore právneho úkonu s dobrými mravmi) naopak má ísť o tzv. zvyškovú skutkovú podstatu neplatnosti, dopadajúcu len na prípady zákonom inak neupravené.

32. I keď dovolací súd rozhodne nemieni bagatelizovať dôsledky počínania subjektu občianskoprávneho vzťahu, ktoré nielenže vykazujú znaky trestnej činnosti, ale už za takúto činnosť bolo aj označené na to povolanými orgánmi (dokonca aj právoplatným rozsudkom súdu v trestnom konaní, konštatujúcim však vznik škody na strane žalovanej 2/ a len hypoteticky - za použitia podmieňovacieho spôsobu - i u žalobkyne), jednotlivé obmedzenia zmluvnej voľnosti ustanovené Občianskym zákonníkom, ktoré sú z povahy veci (súkromnoprávnej úpravy) výnimkami z pravidla (dovolenosti konaní), musia mať svoj zmysel a práve preto nemožno považovať za akceptovateľné, aby sa nesplnenie ustanovených predpokladov pre nástup niektorého zo zákonom definovaných inštitútov obchádzalo za pomoci takej interpretácie predpokladov pre nástup inštitútu iného, pri ktorej by sa úprava inštitútu s chýbajúcou podmienkou mohla javiť i nepotrebnou, neživotnou alebo aspoň samoúčelnou. To je aj dôvod, pre ktorý i v tejto konkrétnej veci bolo treba podľa názoru dovolacieho súdu ísť takou cestou výkladu rozhodných ustanovení OZ, ktorá pojem „rozporu s dobrými mravmi“ naplní jeho skutočným a nepochybne tiež zákonodarcom zamýšľaným obsahom, pri ktorom za takto rozporné nepôjde označiť všetky právne úkony vrátane tých, ktoré už porušujú zákon alebo zákon obchádzajú, ale zo všetkých porušiteľných pravidiel vyberie len tie, ktoré svoj pôvod nemajú primárne v zákonoch ani iných súčiastiach právneho poriadku, ale v tých kategóriách a normách morálky, svedomia, etiky, možbyť i biblického desatora a pod., u ktorých nedochádza k ich prekryvaniu s normami právnymi. Úvahy o opačnom výklade by pritom nevedli k ničomu inému než k tomu, žeby sa prakticky nepoužiteľným (obsoletným) stal i zvyšok úpravy z § 39 OZ (obe ním normované skutkové podstaty neplatnosti okrem rozporu s dobrými mravmi).

K dohode o prevzatí povinností dlžníčky :

33. Pri závere o neplatnosti tohto právneho úkonu oba nižšie súdy zhodne konštatovali nenaplnenie zákonných predpokladov na to, aby dohodu, o ktorej je reč, šlo považovať za niektorý z právnych

úkonov popísaných v argumentácii či už súdu prvej inštancie alebo odvolacieho súdu. Stalo sa tak však - ako to i tu dôvodne namietala dovolateľka - za cenu (nerozhodno či vedomého alebo nevedomého) opomenutia najmä odvolacieho súdu (povinného vysporiadať sa tiež s argumentáciou žalovanej 2/, de facto zopakovanou i v dovolaní) zaoberať sa popri tom, čím dohoda v podobe dojednanej stranami sporu byť (a prečo) nemôže, tiež tým, či za použitia úpravy OZ o podmienkach, analógii a nepomenovaných (resp. i zmiešaných) zmluvách nejde považovať za iný právny úkon a to taký, u ktorého by na rozpor so zákonom, jeho obchádzanie či rozpor s dobrými mravmi usúdiť nešlo (pričom dovolaním sa tu doslova ponúkala práve dohoda o ručení podľa § 546 vety prvej OZ, čo do účinnosti viazaná na splnenie odkladacej podmienky podľa § 36 ods. 2 a 5 rovnakého zákona, spočívajúcej v poskytnutí veriteľkou dlžníčke pôžičky). Súčasťou takejto dostatočne analytickej argumentácie rozhodnutia, aspirujúceho na stotožnenie sa i dovolacieho súdu s ním by pritom v prípade podržania si odvolacím súdom názoru o neplatnosti dohody malo byť aj dostatočne konkrétne, zrozumiteľné a objektívne uspokojivé vysvetlenie toho, do stretu s akým výslovným zákonným zákazom alebo kategorickým ustanovením zákona dohoda prišla a prečo takýto stret je namieste považovať už za taký, ktorý je za hranicou tolerovateľného. K tomu ale nedošlo.

34. V tomto prípade síce nejde poprieť, že nedostatky v argumentácii odvolacieho súdu mali len čiastočne povahu nesprávneho (nedostatočne úplného) právneho posúdenia a sčasti vykazovali už prvky arbitrárnosti (teda tzv. zmätočnosť vady podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá dovolaním výslovne namietaná nebola), takéto preľnutie sa oboch zákonom ustanovených dovolacích dôvodov však v prípadoch obdobných tomu v prejedávanej veci nejde vylúčiť a preto z jeho existencie ani nejde vyvodzovať názor o neprípustnosti (a nedôvodnosti) dovolania, založeného iba na jednom dovolacom dôvode, zvlášť ak k podaniu dovolania v prejednávanej veci prišlo ešte pred vojením do známosti faktu prekonania skoršieho rozhodnutia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej tiež len „veľký senát“), ustaľujúceho nemožnosť kumulácie dovolacích dôvodov a dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 aj § 421 CSP novším rozhodnutím veľkého senátu, takúto kumuláciu naopak pripúšťajúcim (v tejto súvislosti pre prípad záujmu porovnaj tiež uznesenia veľkého senátu z 19. apríla 2017 sp. zn. 1VCdo/2/2017 a z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018).

K uznaniu dlhu :

35. V prípade tejto časti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu možnosť konštatovania správnosti právneho posúdenia veci závisela od možnosti prijatia (dovolacím súdom) záveru o závislosti úkonu považovaného oboma nižšími súdmi za neplatný od existencie záväzku vyplývajúceho z ručiteľského vyhlásenia aj ďalšieho (predbežného) záveru o neexistencii takého (skoršieho) záväzku. Ani jeden z takýchto záverov ale za správny považovať nešlo, a to záver o neexistencii záväzku z ručiteľského vyhlásenia najmä z dôvodov priblížených pod 27. a 28. zhora a záver o závislosti uznania od existencie skoršieho záväzku preto, že záväzok ručiteľa plniť v prípade neplnenia dlžníka nie je vlastným dlhom ručiteľa (tu žalobkyne), ale dlhom cudzím (dlžníkovým) a medzi základné pojmové atribúty uznania dlhu patrí to, že ide o jednostranný právny úkon dlžníka (nie ručiteľa) o tom, že zaplatí svoj dlh (opäť rozumej nie dlh niekoho iného). Tu ale už sama neudržateľnosť záveru o neexistencii záväzku vyplývajúceho z ručiteľského vyhlásenia spôsobovala, že za výsledok vadného právneho posúdenia veci bolo nutné považovať aj rozhodnutie vyhovujúce žalobe v časti neplatnosti uznania dlhu.

36. Odpovede na tie z otázok položených dovolaním, ktorých riešenie odvolacím súdom v rozpore s uvedeným vyššie predurčilo aj osud napadnutého rozsudku, preto možno sformulovať a zhrnúť tak, že I. pri uzavretí zmluvy o pôžičke a dojednaní jej zabezpečenia ručením v jeden deň, na jednom mieste a pri tom istom rokovaní nemožno zo samotnej okolnosti urobenia ručiteľského vyhlásenia pred odovzdaním peňazí vyvodiť jeho neplatnosť; II. žiadna zákonná úprava nevylučuje zabezpečenie ručením aj pohľadávky, ktorá vznikne až v budúcnosti, alebo ktorej vznik je viazaný na splnenie podmienky; III. zákonom ustanovený dôvod relatívnej neplatnosti právneho úkonu nemôže byť súčasne aj dôvodom neplatnosti absolútnej a IV. dôvodom neplatnosti právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi môže byť len porušenie pravidiel, ktoré nemajú svoj pôvod (primárne) v zákonoch ani iných súčastiach právneho poriadku, ale v tých kategóriách a normách morálky, svedomia, etiky, možbyť i biblického

desatora a pod., u ktorých nedochádza k ich prekrytiu s normami právnymi.“

5. Nato odvolací súd už len na odvolanie žalovanej 2/ v poradí druhým rozsudkom z 18. januára 2022 sp. zn. 23Co/20/2021 zamietol návrh žalobkyne na prerušenie konania (výrok I.); rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch V., VI. a VII. podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu zamietol (výrok II.) a vyslovil, že žalovaná 2/ má proti žalobkyni nárok na náhradu trov tohto konania v rozsahu 100 % a že žalovanej 1/ súd nárok na náhradu trov tohto konania nepriznáva (výroky III. a IV.). Okrem odôvodnenia rozhodnutia nevyhovieť návrhu žalobkyne na prerušenie konania pre napadnutie tzv. kasačného uznesenia najvyššieho súdu ústavnou sťažnosťou na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ústavný súd“) jednak základným právom strán sporu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (zvlášť markantným pri začatí konania v tejto veci už v novembri 2007), ako aj predmetom konania pred ústavným súdom (ktorým nie je hmotnoprávne posúdenie uplatňovaných nárokov, ale posúdenie, či postupom najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľky) konštatoval zistenie skutkového stavu v miere dostatočnej pre rozhodnutie, pri ktorého vydaní ale súd prvej inštancie vec neposúdil správne po právnej stránke. Za stavu viazanosti právnym názorom vysloveným v tzv. kasačnom uznesení sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku vo veci samej prakticky obmedzil na prevzatie nosnej argumentácie dovolacieho súdu tak, ako táto bola citovaná zhora a nad jej rámec k otázke skúmania naliehavého právneho záujmu na požadovaných určeníach poukázal na časť judikatúry najvyššieho súdu, pripúšťajúcej aj žaloby na určenie právnych skutočností (R 47/2020) a tiež na časové okolnosti prípadu z prejednávanej veci (v ktorom konanie začalo ešte za účinnosti OSP, teda v čase nepodmienenia možnosti takto žalovať tým, že to vyplýva z osobitného predpisu a uplatnenie aktuálnej úpravy z § 137 písm. d) CSP by opäť aj s prihliadnutím k dĺžke konania bolo prílišným formalizmom a odmietnutím spravodlivosti).

6. Proti tomuto rozsudku podala dovolanie žalobkyňa (ďalej tiež „dovolateľka“). Jeho prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) aj § 421 ods. 1 písm. a), resp. i c) CSP a navrhla zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie. Vádou tzv. zmätočnosti podľa dovolateľky (poukazujúcej v tomto smere na viacero rozhodnutí najvyššieho súdu, ústavného súdu aj Európskeho súdu pre ľudské práva) odvolací súd zaťažil konanie a najmä jeho výsledok (napádaný rozsudok), keď písomné vyhotovenie rozhodnutia vypravil nepreskúmateľným a zmätočným odôvodnením, nereagujúcim na jej zásadnú argumentáciu (žalobkyne). Hoci ani ona nespochybňuje, že právnymi otázkami, od ktorých vyriešenia bolo závislým aj rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto veci, sú otázky akcentované v napádanom rozsudku a pred ním v tzv. kasačnom uznesení dovolacieho súdu, odpoveďami na tieto otázky sa odvolací súd dopustil odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (výrazom ktorej sú predovšetkým rozhodnutie vo veci sp. zn. 6Cdo/88/2011 so základom v podobe nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 26/2010, okrem neho ale tiež rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/99/2009 a 1Obdo/57/2010), resp. rozpor záverov z takýchto rozhodnutí a z tzv. kasačného uznesenia zakladá stav rozdielnosti rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prvom z tu spomínaných rozhodnutí bol riešený pomer absolútnej a relatívnej neplatnosti právneho úkonu (v prospech nutnosti vyriešenia najskôr tej prvej, za stavu zistenia ktorej už skúmanie druhej nemá zmysel), v druhom možnosť vyplynutia rozporu právneho úkonu s dobrými mravmi i z cieľa, resp. účelu sledovaného úkonom niektorou zo strán s dôležitosťou všetkých okolností, za ktorých bol úkon urobený a v treťom potreba posudzovania záväzku vzniknutého na základe nepomenovanej alebo zmiešanej zmluvy primárne podľa obsahu zmluvy, ktorá je právnym dôvodom vzniku záväzku a len v prípade neexistencie dohody účastníkov o určitej otázke je priestor pre použitie ustanovení o záväzkoch obsahom najbližších (analogiu), argumentovalo sa ďalej dovolaním, zdôrazňujúcim tiež skutkové okolnosti prípadu podporujúce záver o rozpore právnych úkonov dotknutých zmeňujúcim rozsudkom odvolacieho súdu s dobrými mravmi. Dovolateľka potom navrhla aj odklad právoplatnosti napádaného rozsudku, dovodiac osvedčením predpokladu úspešnosti dovolania v spojení s hroziacou obavou z opätovnej exekúcie na celý jej majetok (vrátane strechy nad hlavou) a nereštituovateľnosťou pôvodného stavu po prípadnom vykonaní exekúcie.

7. Žalovaná 1/ dovolací návrh nepodala a žalovaná 2/ navrhla dovolanie s poukazom na názor o jeho neprípustnosti odmietnuť, resp. toto zamietnuť. Mala za to, že v časti tvrdenej tzv. zmätočnosti

dovolanie nie je prípustným pre neexistenciu takých nedostatkov v odôvodnení napádaného rozsudku, pre ktoré by bolo namieste uplatniť judikatúru o nepreskúmateľnosti ako podobe porušenia práva na spravodlivý proces. Pri časti dovolania opretej o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci je potom dovolanie tvrdiace odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a zároveň stav rozdielnosti jeho rozhodovania vnútorne rozporným a preto aj zrejmým na odmietnutie podľa § 447 písm. f) CSP. Argumentácia z dovolania a jednotlivých častí rozsudkov oboch nižších súdov je skôr svedectvom neochoty dovolateľky prijať právny názor vyslovený tzv. kasačnom uznesení a polemiky s ním. Žalovaná 2/ považuje formulované závery najvyššieho súdu prevzaté tiež súdom odvolacím (ktorý ani inú možnosť nemal) za správne, na ktorých je namieste zotrvať aj v prípade nestotožnenia sa s jej názorom o neprejednatelnosti dovolania vecne a podľa jej názoru neobstoí ani návrh na odklad právoplatnosti, keď tvrdenie o osvedčení predpokladu úspešnosti dovolania je len želaním dovolateľky, zastavenie skoršej exekúcie na základe skoršieho rozsudku odvolacieho súdu v tejto veci privodilo stav neistoty žalovanej 2/ (nie žalobkyni) a akceptovať nejde ani tvrdenie, že prípadná exekúcia by nastolila nereštituovateľný stav (pretože žalobkyňa ako ručiteľka má voči obligáčnej dlžníčke v osobe žalovanej 1/ regres).

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané dovolaním napádané rozhodnutie (§ 424 CSP) a to za splnenia podmienky jej zastúpenia a tiež spísania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 CSP v spojení s čl. I § 12 a nasl. zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších zmien a doplnení), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie tohto svojho postupu (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné :

9. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie napadnúť (úspešne) dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak (o. i.) f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada; podľa § 432 CSP potom dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

13. Ešte pred analýzou dovolania z pohľadu existencie, resp. neexistencie namietaných vád či nesprávností však žiaduce je poznamenať, že dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napádaného rozsudku podľa ustanovenia § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Jednak tu totiž nebola preukázaná existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre navrhovaný postup (keď prijať argumentáciu o hrozbe exekúcie by znamenalo urobiť z výnimky pravidlo) a súhlasiť nešlo ani s tvrdením o nereštituovateľnosti

exekúciou nastoleného stavu po prípadnom zrušení podkladu exekúcie (nakoľko už zákonom č. 2/2017 Z. z. s účinnosťou od 1. apríla 2017 došlo o. i. k takej zmene Exekučného poriadku, ktorou bolo z neho vypustené či presnejšie nahradené obsahovo úplne odlišným znením o náležitostiach upovedomenia o začatí exekúcie jeho ustanovenie § 61 platné a účinné do 31. marca 2017 vrátane, podľa ktorého navrátenie do predošlého stavu je v exekučnom konaní vylúčené).

14. Žalobkyňa vytýkala existenciu tzv. zmätočnostnej vady podľa § 420 písm. f) CSP s poukazom na nedostatočné odôvodnenie (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu, v rámci ktorého tento podľa jej názoru nereagoval na jej zásadnú argumentáciu.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť (vo všeobecnosti) taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov priznáva.

16. Z práva na spravodlivé súdne konanie síce vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z práve uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018 - bod 26 či 5Cdo/57/2019 - body 9 a 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či napokon rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

17. Najvyšší súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane (už konštantne) uvádza, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (tu porovnaj napríklad 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017 a 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom odvolacieho súdu bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

18. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba samotná skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

19. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, z čoho vychádzal a sú z neho zrejme a tiež objektívne uspokojivo a zrozumiteľne podané úvahy, ktorými sa riadil. To platí navzdory zjavnej a zvoleným spôsobom rozhodnutia predurčenej potrebe prinajmenšom do istej miery argumentovať rozsiahlejšie, keďže tu odmietnutie z povahy veci protichodnej argumentácie súdu prvej inštancie so sebou nesie logický dôsledok v podobe nutnosti zacelenia takto vzniknutého argumentačného výpadku práve tým, kto skorší názor neprijíma (odvolacím súdom usilujúcim sa presvedčiť o správnosti vlastného pohľadu

na vec, ktorý sa takto dostáva do stretu s opačným pohľadom súdu prvej inštancie). Učiniť takejto povinnosti zadosť však nepochybne možno tiež prevzatím argumentácie z rozhodnutia dovolacieho súdu, ak je tu stav viazanosti nižších súdov jeho právnym názorom (§ 455 CSP) a ak zároveň medzi vydaním tzv. kasačného uznesenia dovolacieho súdu a časom opätovného rozhodovania odvolacieho súdu nedošlo k takej zmene skutkového stavu, za ktorej by na skôr vyslovenom nešlo trvať.

20. Špecificky k námietke dovolateľky nereagovaním (zo strany odvolacieho súdu) na jej zásadnú argumentáciu žiaduce je podotknúť, že v tomto prípade dovolateľke podľa všetkého uniklo, že na rozdiel od prvého odvolacieho konania v tejto veci (iniciovaného odvolaniami oboch strán sporu) to druhé, prebiehajúce po zrušení skoršieho rozsudku odvolacieho súdu len v častiach vyznievajúcich v neprospech žalovanej 2/ a zároveň v prospech žalobkyne, takto ale už len na základe odvolania žalovanej 2/ proti tým čiastkovým výrokom rozsudku súdu prvej inštancie, ktorými došlo k vyhovneniu žalobe, so sebou nieslo už len redukovanú argumentačnú povinnosť (vyporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní - i tu rozumej už len žalovanej 2/ podľa § 387 ods. 3 vety druhej CSP, pričom o prípad nutnosti vysporiadať sa tiež s podstatnými vyjadreniami strán - tu rozumej aj žalobkyne - prednesenými v konaní na súde prvej inštancie podľa vety prvej rovnakého ustanovenia tu pre nenaplnenie zákonnej podmienky nevysporiadania sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie nešlo).

21. Na základe uvedeného možno konštatovať, že z rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, z akých dôvodov došlo k zmene rozsudku súdu prvej inštancie v tej časti, v ktorej sa vec stala po len čiastočnom zrušení skoršieho rozsudku odvolacieho súdu opätovne predmetom konania pred takýmto súdom a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP pritom nemožno považovať to, že dovolateľ sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a/alebo právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

23. Pri takomto závere, zakladajúcom dôvod odmietnutia dovolania pre neprípustnosť a uplatnení (dovolání) i druhého zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu (nesprávneho právneho posúdenia veci) bol potom dovolací súd povinný preskúmať tiež to, či dovolanie nie je prípustným z takéhoto druhého dôvodu.

24. Súčasťou väčšinovej judikatúry najvyššieho súdu je síce aj záver, na ktorý upriamila pozornosť žalovaná 2/ a ktorý možno zovšeobecnene vyjadriť tak, že uplatnenie viacerých (resp. aj všetkých) skutkových podstát nesprávneho právneho posúdenia veci, zanesených zákonodarcom do jednotlivých písmen § 421 ods. 1 CSP je odôvodnením dovolania, ktoré je vnútorne rozporné a vo svojej podstate znamená odôvodnenie dovolania neprípustným dovolacím dôvodom - keď nemožno súčasne vo vzťahu k jednej a tej istej právnej otázke tvrdiť, že táto už bola na úrovni ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyriešená a odvolací súd sa od takto judikovaného riešenia odklonil a otázka zároveň ešte riešená nebola, resp. že judikatúra dovolacieho súdu sa na riešení už ustálila a zároveň by tu mal byť pretrvávajúci stav rozdielnosti jeho rozhodovacej praxe a napokon ani to, žeby malo ísť súčasne o stav neriešenia otázky aj stav pretrvávajúceho rozdielného prístupu dovolacieho súdu k jej riešeniu (v tejto súvislosti porovnaj,

napr. uznesenia z 31. júla 2017 sp. zn. 6Cdo/123/2017 a z 31. októbra 2017 sp. zn. 6Cdo/203/2016), na druhej strane je tu však tiež judikatúra ústavného súdu poukazujúca na neexistenciu úpravy požadujúcej od dovolateľa namietajúceho nesprávne právne posúdenie vykonať tiež záväzný výber medzi možnosťami ponúkanými mu zákonom a v jej rámci i apel na najvyšší súd, aby dovolania posudzoval materiálne (nie formalisticky). Do tretice je tu potom tiež faktor možnosti kumulácie (pri rozhodovaní) viacerých relevantných právnych otázok, pri ktorých u niektorej môže byť daný dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, u inej podľa písmena b) rovnakého ustanovenia a u ďalšej (pokiaľ pôjde o stav založenia rozhodnutia odvolacieho súdu na riešení prinajmenšom troch preň významných otázok) podľa § 421 ods. 1 písm. c) zákona, o ktorom je reč.

25. V prejednávanej veci dovolateľke nešlo vytýkať, žeby dovolaním právne otázky, od ktorých vyriešenia podľa nej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nevymedzila a v tomto smere bolo bez významu, že tu mala prinajmenšom čiastočne uľahčenú pozíciu v dôsledku zaoberania sa už touto vecou zo strany najvyššieho súdu a poskytnutia ním už v tzv. kasačnom uznesení odpovedí na otázky, ktorých riešenie odvolacím súdom sa takto opätovne dostalo na obrazný „pretras“. Takisto tu nešlo v takpovediac čirej podobe o prípad vnútorne protirečivého odôvodnenia dovolania dôvodmi jeho prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a) aj c) CSP, keď dovolateľka za výraz ustálenej judikatúry odvolacieho súdu relevantnej i pre prejednávanú vec označila tri rozhodnutia najvyššieho súdu prezentujúce podľa nej názor odchylný od toho, ktorý bol vyslovený v tzv. kasačnom uznesení v tejto veci, práve v existencii takýchto rozdielných rozhodnutí odvolacieho súdu videla naplnenie dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP a v riadení sa odvolacieho súdu pri jeho rozhodovaní jeho druhým (tentoraz napádaným) rozsudkom názorom z tzv. kasačného uznesenia (nech aj v dôsledku jeho kasačnej záväznosti pre nižšie súdy) odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

26. Hoci stav takejto kumulácie a ani dôvodnosť takto vyargumentovaného dovolania rozhodne nejde vylúčiť, v prejednávanej veci podľa názoru odvolacieho súdu o prípustnosť dovolania podľa žiadneho z dovolaní uvádzaných ustanovení (a ani podľa tretej skutkovej podstaty prípadného nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolateľkou z logických dôvodov nepoužitej, reprezentovanej chybným prístupom k riešeniu odvolacím súdom dosiaľ neriešenej otázky) nešlo.

27. Pokiaľ šlo totiž o rozhodnutie vo veci sp. zn. 6Cdo/88/2011, o odklon odvolacieho súdu od neho a na druhej strane ani o prípad rozporu názoru z tzv. kasačného uznesenia s ním nemohlo ísť preto, že tzv. kasačné uznesenie odvolacieho súdu ani naň nadväzujúci napádaný rozsudok súdu odvolacieho vôbec neriešili skorším rozhodnutím najvyššieho súdu akcentovaný problém pomeru medzi absolútnou a relatívnou neplatnosťou právneho úkonu (tak, žeby tým popreli základnú premisu zo skoršieho rozhodnutia, ktorou bola potreba zaoberania sa najskôr neplatnosťou absolútnou a to bez ohľadu na možnosť namietat' neplatnosť relatívnu), ale obe takéto rozhodnutia vyslovili skôr nevyslovený názor, že zákonom ustanovený dôvod relatívnej neplatnosti právneho úkonu nemôže byť súčasne aj dôvodom neplatnosti absolútnej (čo úmerne okolnostiam prípadu v tejto konkrétnej veci znamenalo, že v tomto prípade výslovne uvádzané uvedenie žalobkyne pri rozhodovaní sa ňou pre urobenie neskôr spochybňovaných právnych úkonov do omylu žalovanou 1/ nemôže byť aj dôvodom absolútnej neplatnosti, ak s tým zákon počíta ako s dôvodom neplatnosti relatívnej), ako aj ďalší skôr nevyslovený názor limitujúci pojem rozporu (právneho úkonu) s dobrými mravmi na iné než zákon výslovne porušujúce či tento „iba“ obchádzajúce postupy.

28. Podobne o rozpor napádaného rozsudku ani jemu predchádzajúceho tzv. kasačného uznesenia s rozhodnutím (rozsudkom) najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2Cdo/99/2009 nemohlo ísť preto, že napriek zásadnej nepopierateľnosti záveru formulovaného v takomto rozhodnutí (o potrebe zohľadnenia i cieľa, resp. účelu sledovaného úkonom niektorou zo strán) ani v tomto prípade z odôvodnenia rozsudku nevyplývalo tak jasné rozhraničenie medzi celkom troma skutkovými podstatami absolútnej neplatnosti právnych úkonov podľa § 39 OZ, ktorými sú I. rozpor úkonu so zákonom, II. obchádzanie úkonom zákona a III. priečenie sa úkonu dobrým mravom, aké podal najskôr najvyšší súd v tzv. kasačnom

uznesení a po ňom aj odvolací súd v napádanom rozsudku (pominúc na tomto mieste isté lavírovanie zo skoršieho rozhodnutia, pri ktorom z neho nebolo celkom zrejmé, o ktorý z dôvodov neplatnosti právneho úkonu na osi omyl - nedostatok vážnosti vôle - rozpor úkonu s dobrými mravmi malo v skutočnosti ísť a tým danú len obmedzenú judikatórnu použiteľnosť takéhoto rozhodnutia).

29. Napokon na odklon nešlo usudzovať ani v prípade tvrdeného stretu záverov z tzv. kasačného uznesenia aj napádaného rozsudku odvolacieho súdu s rozhodnutím vo veci sp. zn. 1Obdo/57/2010 (jedným z rozhodnutí obchodného kolégia najvyššieho súdu), nakoľko závery v tentoraz prejednávanej veci so závermi zo skoršieho (dovolaním akcentovaného) rozhodnutia v skutočnosti v rozpore neboli. Aj v tzv. kasačnom uznesení totiž najvyšší súd prípady možného analogického použitia inej než priamo na problém dopadajúcej úpravy obmedzil na tie situácie, v ktorých priameho legislatívneho riešenia problému niet a keďže k takým patrila aj nemožnosť aktérov činných pri robení žalobou spochybňovaných právnych úkonov pomýšľať na dôsledky zdôraznené najmä tzv. kasačným uznesením, toto sa do reálneho konfliktu so závermi z veci sp. zn. 1Obdo/57/2010 nedostalo.

30. Zo všetkých už uvedených dôvodov preto závery odvolacieho súdu z napádaného rozsudku ani im predchádzajúce závery z tzv. kasačného uznesenia najvyššieho súdu nebolo možné považovať či už za odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe súdu dovolacieho (v prvom prípade) alebo za stav rozdielnosti rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k právnym otázkam nastoleným dovolaním (v druhom prípade, v ktorom dovolací súd má skôr za to, že jeho tzv. kasačným uznesením došlo k obraznému zaplneniu bielych miest na mape judikatúry, ktoré tu ostali napriek existencii skorších rozhodnutí najvyššieho súdu - vrátane tých, na ktoré sa poukazovalo dovolaním).

31. Práve pre vyriešenie dovolaní nastolených otázok hoc aj len jedným rozhodnutím najvyššieho súdu (práve tzv. kasačným uznesením v tejto konkrétnej veci) potom musela byť vylúčená aj možnosť, žeby v tomto prípade mohol byť daný ten dôvod prípustnosti dovolania, ktorý žalobkyňa v dovolaní - zjavne si vedomá existencie tzv. kasačného uznesenia a záverov v ňom vyslovených - nepoužila [podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP].

32. Vedený týmito úvahami preto dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nemožno považovať za prípustné ani v časti namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci a preto s ním ako s celkom naložil podľa § 447 písm. c) CSP spôsobom uvedeným v prvej vete výroku tohto jeho uznesenia.

33. Žalovanej 1/ v tomto dovolacom konaní celkom pasívnej napriek jej formálnemu úspechu žiadne trovy nevznikli a keďže to sa netýkalo žalovanej 2/, dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania a odchýlny prístup k jednej i druhej žalovanej prispôbil takejto procesnej situácii (§ 255 ods. 1 a § 438 ods. 1 CSP v spojení s čl. 17 jeho Základných princípov a R 72/2018).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.